

Landsbréf hf.
Helgi Þór Arason, framkvæmdastjóri
Borgartúni 33
105 Reykjavík

FORSÆTISRÁÐUNEYTIÐ

Stjórnarráðshúsinu við Lækjartorg 101 Reykjavík
sími: 545 8400 postur@for.is
forsaetisraduneyti.is

Reykjavík 20. desember 2016
Tilv.: FOR16080100/3.13

Efni: Undanþága frá gildissviði upplýsingalaga, Landsbréf hf.

Upplýsingalög, nr. 140/2012, taka til allrar starfsemi stjórnvalda og auk þess til allrar starfsemi lögaðila sem eru að 51% hluta eða meira í eigu hins opinbera, sbr. 1. og 2. mgr. 2. gr. laganna. Þau taka þó ekki til lögaðila, sem sótt hafa um eða fengið opinbera skráningu hlutabréfa samkvæmt lögum um kauphallir, og dótturfélaga þeirra.

Í 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga er kveðið á um að ef starfsemi lögaðila sem fellur undir 2. mgr. 2. gr. laganna sé að nær öllu leyti í samkeppni á markaði geti forsætisráðherra, að fenginni tillögu hlutaðeigandi ráðherra eða sveitarstjórnar og umsögn Samkeppniseftirlitsins, ákveðið að hann skuli ekki falla undir gildissvið laganna eða dregið slíka ákvörðun til baka. Þá er jafnframt kveðið á um að forsætisráðuneytið skuli halda opinbera skrá yfir þá lögaðila sem hafa fengið undanþágu samkvæmt málsgreininni, og skuli undanþága einstakra aðila endurskoðuð á þriggja ára fresti. Ákvörðun um undanþágu samkvæmt málsgreininni tekur gildi við birtingu hennar í B-deild Stjórnartíðinda.

Við birtingu auglýsingar nr. 1211/2013 tók gildi sú ákvörðun forsætisráðherra að Landsbréf hf. skyldu ekki falla undir gildissvið upplýsingalaga og skyldi undanþágan endurskoðuð eigi síðar en 1. janúar 2017. Í bréfi fjármála- og efnahagsráðherra, dags. 29. ágúst 2016, kemur fram að eignarhald Landsbréfa sé óbreytt sem og rekstrarumhverfi. Landsbréf sé sjálfstætt starfandi fjármálafyrirtæki með starfsleyfi frá Fjármálaeftirlitinu sem rekstrarfélag verðbréfasjóða, fjárfestingasjóða og fagfjárfestasjóða, auk þess sem starfsleyfið nái til eignastýringar og fjárfestingarráðgjafar. Félagið starfi þannig í samkeppnisrekstri við önnur rekstrarfélög sjóða og eignastýringarfyrirtækja. Að öllu framangreindu virtu lagði fjármála- og efnahagsráðherra til við forsætisráðherra að Landsbréfum hf. yrði áfram veitt undanþága frá gildissviði upplýsingalaga. Forsætisráðuneytið óskaði eftir umsögn Samkeppniseftirlitsins um tillöguna með bréfi, dags. 30. ágúst 2016. Í umsögn sinni, dags. 30. september 2016, mælir Samkeppniseftirlitið með því að Landsbréfum verði veitt undanþága frá upplýsingalögum skv. 2. mgr. 3. gr. laganna.

Í almennum athugasemdum við frumvarp til upplýsingalaga kemur fram að gert sé ráð fyrir því nýmæli að upplýsingalögin skuli, auk allrar starfsemi stjórnvalda, taka til allrar starfsemi sem fram fer á vegum einkaréttarlegra lögaðila sem eru í eigu hins opinbera að 51% hluta eða meira. Í þessu felist umtalsverð rýmkun á gildissviði frá þágildandi upplýsingalögum. Að því þurfi þó að gæta að í þessu felist ekki sjálfkrafa að allar upplýsingar sem þessa lögaðila varða verði aðgengilegar almenningi. Áfram sé byggt á þeirri reglu að vegna samkeppnishagsmuna sé

heimilt að undanþiggja ýmsar upplýsingar aðgangsrétti almennings. Undantekning 3. mgr. 2. gr. sé þannig fyrst og fremst til hagræðingar við beitingu laganna.

Í athugasemdum við 2. gr. í greinargerð með frumvarpi til upplýsingalaga segir að undanþáguheimild 3. mgr. 2. gr. verði aðeins beitt ef starfsemi viðkomandi lögaðila sé að nær öllu leyti í samkeppni á markaði. Skilyrði þess að undanþágunni verði beitt séu því í grundvallaratriðum þau að starfsemi viðkomandi aðila geti ekki talist til hefðbundinnar opinberrar starfsemi, svo sem þjónustustarfsemi sem fram fari á grundvelli laga, og að starfsemi hans sé að nær öllu leyti í samkeppni við einkaaðila. Þá er tekið fram að ákvörðun um það hvort tiltekið fyrirtæki geti fallið undir undanþágureglu 3. mgr. 2. gr. verði að byggja á sérstöku mati á starfsemi viðkomandi fyrirtækis og markaðsaðstæðum á því sviði sem það starfar á. Ljóst sé jafnframt að henni verði að beita af mikilli varfærni og er m.a. vísað til þess að skv. 4. tölul. 10. gr. sé heimilt að takmarka rétt almennings til aðgangs að gögnum vegna samkeppnishagsmuna opinberra fyrirtækja og stofnana. Sú undanþága ætti oftast að nægja til að tryggja samkeppnislega hagsmuni fyrirtækja og stofnana sem eru í eigu opinberra aðila. Með 3. mgr. 2. gr. sé á hinn bóginn leitast við að einfalda afmörkun á gildissviði upplýsingalaga gagnvart þeim fyrirtækjum sem einvörðungu, eða að langstærstum hluta, sinna starfsemi sem er í samkeppnisrekstri.

Niðurstaða

Landsbréf hf. er fjármálafyrirtæki sem hefur starfsleyfi og staðfestingu Fjármálaeftirlitsins sem rekstrarfélag verðbréfa- og fjárfestingarsjóða, auk þess sem starfsleyfið nær til eignastýringar. Eignarhaldsfélag Landsbankans ehf. og Blámi fjárfestingarfélag ehf. eiga saman 100% hlutafjár í Landsbréfum, en þau félög eru að fullu í eigu Landsbankans hf. Íslenska ríkið á nú 98,2% í bankanum og aðrir hluthafar 1,8%. Í umsögn Samkeppniseftirlitsins er fjallað um starfsemi Landsbréfa og markaðsaðstæður á því sviði sem félagið starfar á, og hvort starfsemi félagsins sé að nær öllu leyti í samkeppni við einkaaðila.

Í umsögn Samkeppniseftirlitsins er rakið í stuttu máli í hverju starfsemi verðbréfa- og fjárfestingarsjóða, auk fagfjárfestingarsjóða, felst. Starfsemi Landsbréfa tilheyrir markaði fyrir rekstrarfélög verðbréfa- og fjárfestingarsjóða hér á landi og starfi félagið því á verðbréfamarkaði. Sagt er frá því að Samkeppniseftirlitið hafi áður fjallað um samkeppnisaðstæður á verðbréfamarkaði og er vísað til þeirrar umfjöllunar.

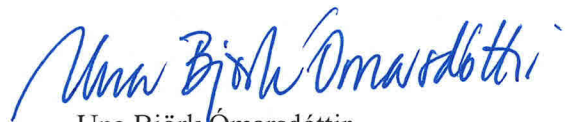
Landsbréfum hefur ekki verið falið að taka stjórnvaldsákvæðanir eða sinna þjónustu sem kveðið er á um í lögum að stjórnvald skuli sinna eða telst að öðru leyti liður í opinberu hlutverki stjórnvalds, sbr. 3. gr. upplýsingalaga. Starfsemi félagsins er einkaréttarlegs eðlis og að mati Samkeppniseftirlitsins sinnir félagið hefðbundinni starfsemi á almennum rekstrarlegum grundvelli að öllu í samkeppni við einkaaðila á fyrrgreindum markaði. Ef Landsbréf væru skyldug til að hlíta reglum upplýsingalaga um aðgengi almennings að upplýsingum telur Samkeppniseftirlitið hættu á því að skapast myndi ójafnræði í upplýsingamiðlun á samkeppnismarkaði sem óheppilegt væri í samkeppni keppinauta.

Að öllu framangreindu virtu hefur forsætisráðherra ákveðið að Landsbréf hf. skuli áfram vera undanþegin gildissviði upplýsingalaga, nr. 140/2012. Undanþágan skal endurskoðuð eigi síðar en 1. janúar 2020.

Fyrir hönd ráðherra

Páll Þórhallsson

Una Björk Ómarsdóttir

Ljósrit: Samkeppniseftirlitið
Borgartúni 26
pósthólf 5120
125 Reykjavík

Samrit: Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Arnarhvoli
101 Reykjavík